

## הושענא רבה, שמיני עצרת

### הושענא רבה

בזכות מסירות הנפש שלא נעשית לשם כבוד ותהילה ההרוגה עליך ונחשבת כצאן טבחה (תפילה הושענא רבה) ביאר בעל שו"ת "לב אברהם": גם באומות העולם אנו רואים לא פעם אנשים המוסרים את נפשם בעבור אמונתם, עמם או ארצם, אמנם אין זה תופעה נפוצה כמו בעם ישראל, ובכל זאת, יש גם 'מוסרי נפש' נכרים. ובכל זאת, איזה הבדל תהומי! אצל אומות העולם, כאשר מזדמן אדם המוסר את נפשו, הרי הוא זוכה לכבוד ולתהילה, זכרו לא ימוש לעולם ותמיד מזכירים אותו לטובה, ולכן אין חידוש כל כך במה שמוסר את נפשו, כי יתכן שכוונתו למען הכבוד והפרסום. לא כן אצלנו, בני ישראל, שאנו נהרגים על קידוש השם ולא משיגים בכך שום כבוד, רק כצאן לטבח יובל שאין לו שום כבוד, ולכן זו היא זכות גדולה עבורנו, כי בודאי כוונתינו לשם שמים.

זו כוונת ההמשך: "ההרוגה עליך", כלומר: שאנו נהרגים על קידוש ה' ועושים זאת אך ורק לשם שמים, והראיה: שהרי לאחר זאת אנו נחשבים: "כצאן טבחה", ואין אנו זוכים לשום כבוד על כך. ולכן בזכות זה, אנו מבקשים: הושענא!

*ספר "כמוצא שלל רב, סוכות"*

### הושיעה ה' שהשפעת הימים הקדושים לא תפסק

#### אנה ה' הושיעה נא

מה פירוש "אנא ה' הושיעה נא"? שמעתי מתלמיד חכם אחד פירוש נאה על כך: מראש חודש אלול ועד הושענא רבה ישנם חמישים ואחד יום, והנה בימי הסליחות והרחמים, ובימים שבין כסה לעשור, אין יהודי שלא הזיל דמעות בימים הללו, לכל הפחות ברגעים הגדולים של ראש השנה ויום כיפור. כל אחד השתדל בודאי לשפר את מעשיו ודרכיו וקיבל על עצמו קבלות טובות של הנהגה שתעשה נחת רוח לבורא, אלא שרק עברו הימים הקדושים הללו, מיד לאחר הושענא רבה הכל חוזר למקומו.

ומה עם כל שרכשנו בחמישים ואחד הימים הללו. על כך אנו מתחננים להשי"ת ומבקשים: "אנא ה' הושיעה נא", ריבוננו של עולם, "אנא" הושיעה את כל קניינינו שרכשנו ב"נא" ימים ולילות. משה רבינו רמז על כך, כשעמד בסנה ואמר: "אסרה נא ואראה וכו'... מדוע לא יבער הסנה" (שמות ג.ג), כלומר כיצד יתכן ש"אסרה נא" שאחרי נ"א ימים הכל שב למקומו.

*ספר "ומתוך האור, סוכות"*

### חבטת הערבה בהושענא רבה

כתוב בשו"ע (סי תרס"ד): ומנענעים ההושענות בשעה שאומרים ההושענות, ואח"כ חובטים אותם עכ"ל. בטעם חביטת הערבה נאמרו כמה ביאורים.

- (1) ב"כנסת הגדולה" כתב הטעם, כדי לבער הדין שלא ימצא, ולהורידו עד העפר
- (2) בספר "אוצר הדינים" כתב הטעם, על דרך שאמר אלישע ליואש: "ויאמר קח החיצים ויקח ויאמר למלך ישראל הך ארצה וכו' ויאמר להכות חמש או שש פעמים אז הכית את ארם עד כלה" (מ"ב יג. יח) הרי שהכה על הארץ סימן להשמדת האויב. כן אנו חובטים את הערבה בארץ סימן לתשועת ישראל מן האויבים.
- (3) בספר "כתר שם טוב" כתב טעם נוסף, לסימן טוב שהארץ תתן יכולה ועץ השדה יתן פריו, שהרי הושענא רבה הוא זמן תפילה ובקשה על המים.

*ספר אוצרות התורה "סוכות"*

### שמיני עצרת

אך שמת, שמחה שלימה על קריעת שטרי החוב ו"והיית אך שמח" לרבות לילי יום טוב האחרון לשמחה (פסחים עא.)

ביאור נפלא כתב הרב רבי ישראל יהודה פריץ: במשנה בתחילת מסכת עבודה זרה למדנו: לפני אידיהן של עובדי כוכבים שלושה ימים אסור לשאת ולתת עמהם וכו' לפורען ולפרוע מהן, רבי יהודה אומר: נפרעים מהם פני שמיצר הוא לו, אמרו לו: אף על פי שמיצר הוא עכשיו, שמח הוא לאחר זמן. הרי למדנו, שכאשר אדם פורע את חובו, יש בזה תערוכת של קצת שמחה וקצת צער, מה שאין כן אם המלוה קורע את השטר ואין הלוח צריך לפרוע כלום אז ודאי הלוח שמח לגמרי.

והנה, בזוהר הקדוש נאמר: "ואי עביד תשובה שלימתא לקמיה, אתקרעו פתקין", ועל כן אחר הימים הנוראים, שבהם שב האדם בתשובה מיראה, ולאחר מכן בימי הסוכות שעושה תשובה מאהבה, ודאי נקרעו שטרי חובותיו, ומתוך כך "והיית אך שמח", ראש תיבות: מחוק שטרי חובותינו.

*ספר כמוצא שלל רב "סוכות"*

### שמיני עצרת אהבת ה' לישראל

כתב הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל: הוקשה לי תמיד, והוא פלא, הנה, בפרשת אמור ובפרשת פנחס נאמרו כל המועדים, ונאמר גם שמיני עצרת עמהם, אך בפרשת

## הלכה: סגולות טובות החבויים בהושענות

כתב השו"ע (סימן תרסד ס"ה): יש מי שאומר שהושענא שבלולב אעפ"י שנזרקה אין לפסוע עליה. וה"ה ערבה של הושענא (מ"ב סק"ב), ולהלן ברמ"א נהגו להצניע הושענות לאפיית מצות כדי לעשות בה מצוה. כתב הפסקי תשובות (אות ז): ומנהג ההמונים לזקוף הושענות על גבי הארון קודש, אך היותר נכון שכל אחד יצניע אצלו הושענות החבוטים ויקחם לביתו כי היא סגולה לכמה ענינים, כמו שמירת בסכנת דרכים. *ספר פסקי תשובות חלק ו'*

**פתגם: כגודל הקרבה, כך עוצם המריבה. ספר "שמחלה"**

## חקירה: כדי אכילת פרס

שלושה צדדים: חייב על שני חצאי השיעור אע"פ שלא אכלם בבת אחת, או שנחשב כאילו אכל את החצי האחרון יחד עם החצי הראשון (שאכל את כל השיעור בתחילת האכילה), או שנחשב כאילו אכל את החצי הראשון יחד עם האחרון (שאכל את כל השיעור בסוף האכילה). (לקח טוב ט בתחילת ד"ה בקונטרס)

*ספר קובץ יסודות וחקירות*

**סיפור: מזכיר נשכחות:** פלוני ביקש מחבירו מידע, שהיה חשוב לו לעניניו האישיים. הנשאל בידעו עד כמה המידע הזה חשוב לשואל, העמיד פנים ששכח הכל, ורק לאחר שהלה העניק לו סכום כסף הגון, נזכר פתאום בפרטים שביקש לדעת. העיר הלה ואמר: כך אתה מפרש, כפי הנראה מה שאנו אומרים ב"ונתנה תוקף" וסופר ומונה כל הנשכחות, רק לאחר שסופרים ומונים לידך את המצלצלים אתה זוכר פתאום את כל הנשכחות. *ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף פא)*

## שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת גויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה גיזות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוזה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפוריה, ישראל יצחק בן ציפוריה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן גייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, גיינט מסעודה בת גיולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן גיוליט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

ראה מונה התורה את כל המועדים, ומונה ימי החג שבעת ימים, אך את שמיני עצרת אינה מזכירה כלל, ואף שבפסח מזכירה גם יום הז' דהוי מקרא קודש, בסוכות אינה מזכירה את יום השמיני, והוא פלא. אך כעת עלה בלבי טעם על פי מה שכתוב במדרש (ב"ר לב. ג): מצינו שאומרים מקצת שבחו של הקב"ה בפניו, וכולו שלא בפניו, מקצת שבחו בפניו (תהלים טו) "אמרו לאלוקים מה נורא מעשיך", וכולו שלא בפניו (שם קלז) "הודו לה כי טוב כי לעולם חסדו". הרי שבפני הקב"ה אומרים רק מקצת שבחו. והנה בילקוט ראובני (פרשת דברים) כתב: אלה הדברים אשר דיבר משה לישראל לפני הקב"ה, וכיון שכן מובן מדוע לא הזכיר בפרשת ראה את שמיני עצרת, כיון ששמיני עצרת מורה גודל אהבת ה' לישראל, וכיון שהוא לפניו יתברך, לא אמר כל שבחו, לכך השמיטו כאן.

*ספר "אוצרות התורה, סוכות"*

## סעודה קטנה מול סעודת שלמה בשעתו

וכך ביאר האדמו"ר בעל "אמרי אמת" מגור: את הגמרא (סוכה נה:): הני שבעים פרים כנגד מי, כנגד שבעים אומות, ביאר רש"י: כנגד שבעים אומות, לכפר עליהם שירדו גשמים בכל העולם, לפי שנידונין בחג על המים. וזו כוונת הדברים: בסוכות אין אנו רוצים שירדו גשמים, שהרי זה דומה לעבד שמזג כוס לרבו ושפך לו רבו קיתון על פניו, ואם יש לאומות העולם טענה עלינו, שבגללנו אין גשמים, לכן מקריבין הפרים בעדם.

ועל ה'סעודה קטנה' של ישראל, אמר ה"אמרי אמת": ההבדל בין יהודי לגוי הוא, שגוי עושה רק אדעתא דנפשיה ואילו יהודי עושה לשם שמים. זו הכוונה "כדי שאהנה ממך", בזה שאתם עושים לשם שמים. ומדוע נקראת סעודה קטנה? משום שמצאנו בכמה מקומות (עירובין מא., תענית כט: בבא מציעה מו. ועוד) את הלשון "סעודת שלמה בשעתו", הרי שאצלו היו סעודות גדולות, שמיני עצרת הוא יום האושפיזין של שלמה המלך, ונמצא שכל סעודה שלא נעשה היא קטנה ביחס לסעודת שלמה המלך.

*ספר "כמוצא שלל רב סוכות"*

## ביום השמיני עצרת תהיה לכם

בימים שעברו, ר"ה יוה"כ"פ, וכן גם סוכות, עיקר התפילה היא בשביל הנפש, בשביל הענינים הרוחניים השמימיים, וכן לתקן עולם במלכות ש-די, ובשביל שבעים אומות העולם, אבל יום שמיני הוא רגל בפני עצמו, בדברים הנוגעים אל הגוף והחומר, בו מתפללים אנו על הגשמים, בו מתחילים אנו לדאוג גם בעד 'לכם' בשביל עניני מחיה וכלכלה. וזהו "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" וכן מובא בזהר הקדוש (פר צו): בהאי יומא כל מאי דבעי שאול ויתייב ליה.

*ספר "ברכת חיים, מועדים"*

